

Bitės - Dievo sutvėrimai

Tarp daugelio senųjų mūsų krašto amatų ir darbų vienas garbingiausių buvo bitininkavimas. Bites ir jas prižiūrinčius žmones globojo deivė Austėja, o jai talkindavo bites maitinanti, joms žiedus auginanti deivė Žemyna.

Ne tik medus, saldus ir labai mįslingai atsirandantis koriuose, bet ir visas bičių gyvenimas lietuviams buvo šventas. Labiausiai žavėjo bičių šeimos darna: beje, senovėje moteris buvo svarbiausias šeimos žmogus, panašiai kaip bičių namuose - motinė. O bitės darbininkės, matyt, daug kuo buvo panašios į paprastus darbo žmogelius. Gal todėl bitutei mirus (lietuviai niekada nesako, kad bitė žuvo ar nugaišo), ją užkasdavo į žemę - palaidodavo.

Labai ilgai bitės gyveno miškuose, storų medžių drevėse. Miške esantis medis su dreve būdavo paženklinamas bitininko ženklais ir niekas net negalvodavo liesti svetimų bičių. Jeigu medis su bičių dreve nulūždavo, dreve išpjaudavo su didesniu rąsto gabalu ir parveždavo prie namų. Taip atsirado dreviniai aviliai, kuriuos būdavo paprasčiau prižiūrėti.

Bičių priežiūra buvo pusiau šventas darbas, bitininkas prieš medų kopinėdamas nusiprausdavo, apsirengdavo švariais rūbais, prie bičių nebuvo galima pyktis, negražiai kalbėti. Lietuviai sako, kad tik pas gerus žmones bitės gyvena.

Kadangi drevės viduje koriai pačių bičių būdavo lipdomi pagal jų tvarką, kiekvieną kartą kopinėjant juos išdraskydavo, apgadindavo. Medus būdavo paimamas kartu su vašku ir namuose „varvinamas“. Vaškas prieš saulę lydytas stiklu dengtose dėžutėse. Vaškas labai gerbtas, kažkada buvo laikomas vertinga preke. Iš jo gamindavo geriausias žvakes, o kasdien pasišviesdavo paprastomis, iš lajaus pagamintomis žvakėmis. Vaškinė žvakė būdavo uždegama ir žmogui mirštant.

Kiek dainų yra apie bites, jų darbštumą, kiek pasakų - nesuskaičiuosi. Nežinia, ar tokias pasakas seka kituose kraštuose - ko gero, ne. O jeigu ir seka, jose tikrai nėra nei deivės Austėjos, nei Žemynos, nei Bubilo, globojančio tranus, bičių patinėlius.

Pastaba. Gali būti ir kitų skyrybos atvejų.